Patrick Piscot

FLUGTEN FRA UTØYA

Patrick Piscot:
Flugten fra Utøya
© Patrick Piscot, Britt Kreutzmann og Haase & Søns Forlag 2012
Omslag: Harvey Macaulay/Imperiet med foto af Mahamed Abdi Farah (Mo)
Tegninger: Linn Cecilie Wold
Forlagsredaktion: Mette Viking
Typografisk tilrettelægning: Haase Sats
1. udgave 2012
ISBN: 978-87-559-5042-9
ISBN: 978-87-559-1261-8 (trykt bog)

Kopiering må kun finde sted på institutioner, der har indgået aftale med COPY-DAN, og kun inden for de i aftalen nævnte rammer.

Forlaget har forsøgt at finde frem til samtlige rettighedshavere til anvendte billeder og tekster. Rettighedshavere, det ikke er lykkedes forlaget at finde frem til, vil ved henvendelse få udbetalt honorar i henhold til gældende regler og overenskomster.

Flugten fra Utøya indgår i serien ØJENVIDNER

Haase & Søns Forlag
www.haase.dk

Til minde om mine døde kammerater, som gav deres liv på Utøya den 22. juli 2011 for demokrati og frihed til at være sig selv, og til minde om dem, der kom hjem fra helvede på jord.

»Du ved ikke, hvor stærk du er, før du er nødt til at bevise det.«

Forord

Dette er historien om begivenheder, der kom til at ændre mit liv.

Medierne har ivrigt dækket historien om Utøya siden den 22. juli, men ingen medier kan vise, hvordan vi, der var på øen, virkelig har det. For mig betyder det meget, at folk gerne vil lytte til min historie. Jeg bliver tit bedt om at holde foredrag, og jeg kan mærke, at det bliver mere realistisk og personligt for tilhørerne, når jeg står foran dem og fortæller, hvad der skete, end når de ser mig på tv.

Ideen til denne bog fik min mor, som så, hvordan jeg gik og kæmpede med en masse tanker og følelser, efter at jeg kom hjem fra Utøya. Hun tænkte, at det ville være en form for healende proces at få skrevet alt ned, og det har det også været – for os begge, tror jeg. Min mor har været en stor støtte og har hjulpet mig med at få styr på alle oplevelserne. Det er jeg meget taknemmelig for.

Men jeg har også skrevet bogen på grund af de mange skoleelever, som har kontaktet mig på Facebook, fordi de skulle skrive skoleopgaver, eller fordi de var nysgerrige og havde en masse spørgsmål om min oplevelse på Utøya. Jeg har ikke altid overkommet at svare på det hele. Nu står de fleste svar her.

Jeg havde af gode grunde ikke tid til at tage fotos af det, der skete på Utøya, så jeg besluttede at finde en tegner, som kunne illustrere noget af det. Jeg søgte efter den rigtige på

Facebook og fik svar fra fem unge tegnere. En af dem var Linn Cecilie Wold, der har studeret grafik i Milano, Italien. Jeg valgte Linn Cecilie, fordi jeg godt kan lide hendes tegnestil. Hun viste sig oven i købet at være enormt sympatisk og hurtig til at opfatte, hvad jeg ville have.

Før Utøya var jeg en almindelig glad dreng med en ... nå ja, næsten ... helt almindelig baggrund.

Jeg blev født i Aarhus den 11. juni 1993 på en varm sommeraften. Min far er fra Peru, men bor i Aarhus, min mor er fra Danmark, så jeg er halvt dansk og halvt peruviansk. Jeg boede i Risskov i Aarhus, indtil jeg blev seks år, og spillede fodbold i Vejlby-Risskov Idrætsklub, allerede fra jeg var fire.

Da jeg var halvandet år, rejste jeg med mine forældre og min storesøster, Rikke, som er seks år ældre end mig, til Peru for at besøge min fars familie, der bor i hovedstaden Lima. Vi rejste rundt i Peru og Ecuador i ti uger og hyggede os i varmen, mens det var vinter i Danmark – dog afbrudt af et par jordskælv og en krig. Jeg kan selvfølgelig ikke selv huske det, men mine forældre har fortalt mig, at Ecuador og Peru kom i krig på grund af nogle oliereserver i deres fælles grænseområde, og at krigen brød ud, mens vi var i Ecuador. Da vi kom tilbage til Lima, var der masser af soldater i hærens biler og fly på vej mod grænsen i nord mod Ecuador.

I 1995 flyttede mine forældre fra hinanden. Fire år senere, i efteråret 1999, flyttede min mor, Rikke og jeg til Grønland, fordi min mor havde fået arbejde som leder af den grønlandske tolke- og oversætteruddannelse og samtidig skulle undervise. Vi kom til at bo i Sisimiut, Grønlands næststørste by.

Jeg brugte det første år i skolen på at lære grønlandsk. Da jeg var lille, snakkede jeg uafbrudt, så det var meget frustrerende pludselig ikke at kunne kommunikere med omverdenen. Lærerne på skolen talte ganske vist dansk, men de fleste af kammeraterne talte kun grønlandsk.

Efterhånden fik jeg lært mig at tale grønlandsk, som de taler det i Sisimiut, og jeg blev også fortrolig med langrend, slalom, hundeslæde, snescooter og sejlads. For mig var Grønland et paradis – her var store områder at udfolde sig på, og jeg var altid sammen med en masse venner. I weekenderne skiftedes vi til at spise hos hinanden, se tv hos hinanden og sove hos hinanden. Det bedste var at sove på madrasser i stuen foran tv med popcorn inden for rækkevidde!

Min søster har altid været glad for dyr, så vi anskaffede os et par grønlandske hunde, som efterhånden blev til et helt hundespand, og så købte vi en slæde og var godt kørende. Der var stor sorg i familien, da vi efter fire år flyttede tilbage til Danmark og måtte overlade hundespandet til andre.

Min mor havde anskaffet en jolle med påhængsmotor, og om sommeren sejlede vi rundt i den på havet og i fjordene omkring Sisimiut og fiskede torsk og andre fisk. Min mor var ikke altid så heldig med sine beregninger af tidevandet, og jeg husker især én weekend, hvor vi overnattede i telt på strandbredden et stykke nede ad fjorden. Næste morgen, da vi vågnede, havde havet trukket sig langt tilbage, og jollen lå bare der og var strandet. I fire timer sad Rikke og jeg og skumlede over vores mor, mens vi talte sandkorn og ventede på, at tidevandet skulle komme tilbage. Endelig kom vi af sted, men så blæste det op til kraftig storm. Bølgerne var så

høje, at jeg sad og græd, mens Rikke trøstede mig med at fortælle historier, og min mor forsøgte at holde tungen lige i munden.

Rikke flyttede til Danmark for at gå på efterskole i august 2003. I juleferien samme år flyttede min mor og jeg også til Danmark.

Grønland har betydet meget for mig, Sisimiut og Grønland er mit barndomland, og jeg holder kontakten med vennerne der og har besøgt dem siden.

Tilbage i Danmark boede vi nogle år på Fejø og i Nakskov. Det var her, jeg opdagede, at jeg havde en god sangstemme. Jeg elskede at synge, og det blev til forskellige optrædener på skoler og rundt omkring. Samtidig begyndte jeg at spille på trommer, gik til undervisning og fandt ud af, at jeg også havde talent for det – nok så heldigt, for skolen har aldrig haft min store interesse. Jeg har aldrig kunnet sidde stille.

I vintersæsonen 2006/07 boede vi i Frankrig i Monetier-les-Bains i Alperne, ikke langt fra den italienske grænse, hvor min mor arbejdede som hotelchef for et dansk rejsebureau. Det var sjovt at bo på hotellet. Jeg mødte en masse nye gæster hver uge, og det var fedt at få mulighed for at forbedre sig på slalomski og twin-tip ski. Men fransk forstod jeg ikke så meget af, og jeg brugte mange af timerne i skolen på at sove. Noget sprog fik jeg dog lært, og jeg fik også nogle venner i Monetier-les-Bains, som kun talte fransk og italiensk. Dem har jeg stadig kontakt med.

I 2007 flyttede vi til Emdrup i København, hvor jeg fortsatte med trommeundervisningen. Jeg fik ret hurtigt nye venner, som jeg stadig mødes med, når jeg er i København. Vi boede i Emdrup et år, hvor jeg var aktiv med parkour og i klubben Street Movement. Det var fedt!

Min far bor i Aarhus, så jeg har også venner der. Og min søster på min fars side, Kia, boede i Aarhus, indtil hun for et par år siden flyttede til Oslo med sin kæreste, Kasper.

Sjovt nok, at vi begge nu bor i Norge. Min mor og jeg flyttede til Tynset i august 2008, og her bor vi stadigvæk. Min mor er lektor i spansk på gymnasiet i Tynset.

Mens jeg stadig gik i folkeskole i Tynset, begyndte jeg at hænge ud med nogle skatere. Vi var altid på jagt efter egnede skatersteder. En dag i 2009 mødte jeg en kammerat, som havde meldt sig ind i AUF – Arbeidernes Ungdomsfylking, det norske arbejderpartis ungdomsafdeling. Han var lige blevet medlem af den lokale bestyrelse i Nord-Østerdal og talte så godt om AUF, at jeg meldte mig ind. Jeg overbeviste mine skaterkammerater om, at de også skulle melde sig ind i AUF, og så begyndte vi at kæmpe for opstarten af en skaterhal. Vi plagede Tynset Kommune om en hal eller et sted, hvor alle vi skatere kunne mødes. Det logiske valg faldt på at kæmpe for de unge i Nord-Østerdal, som ikke er aktive idrætsudøvere og medlemmer af idrætsklubber, og som mangler andre aktivitetstilbud og steder at være. Vi havde mange møder med kommunen, og i vinteren 2010 blev en tidligere lagerhal med tre kornsiloer åbnet for skatere i alle aldre. Sammen med vores forældre gjorde vi hallen i stand, og kommunens rådgiver hjalp os med at bygge skaterramper. Der var gang i den fra starten. Udenfor viste termometeret tit minus 30 grader, og hallen var ikke isoleret, så vores forældre, der på skift var vagter i den iskolde skaterhal, måtte møde op i polarudstyr.

I januar 2010 blev jeg valgt til sekretær i bestyrelsen for AUF i Nord-Østerdal. Vinteren gik, jeg fik mere og mere ansvar, og da græsset blev grønnere, og sommeren var på vej,

blev jeg valgt til leder af AUF i Nord-Østerdal. Der er meget arbejde forbundet med at lede en AUF-afdeling, og hver uge holder vi nye møder om, hvad vi skal kæmpe for. AUF er søsterparti til DSU, Danmarks Socialdemokratiske Ungdom. Det er Norges største politiske ungdomsorganisation med omkring 14.000 medlemmer, og den blev stiftet i 1903. Arbeiderpartiet er AUF's moderparti og svarer til Socialdemokratiet i Danmark.

I AUF er jeg blevet mere politisk bevidst om, hvordan jeg synes, samfundet bør indrettes. Jeg har lært at se længere end mine egne behov og er blevet bevidst om, hvor dårligt andre folk kan have det rundt omkring mig, uden at det er deres egen skyld. Det har fået mig til at kæmpe for andres behov og ikke bare for mine egne. I fremtiden vil jeg ikke have en lederpost inden for politik, men stadigvæk være medlem og deltage i politiske møder og protester.

Jeg vil hellere satse for fuld skrue på at blive musiker. Det er det, jeg brænder for. Jeg har udviklet min interesse for musik og sang og laver selv sange under kunstnernavnet Papi. Jeg har også et samarbejde med Elvijs aka Js Breeze, som oprindeligt er fra Litauen. Vi skriver egne lyrics og køber eller laver beats, og så lægger vi vores sange ud på YouTube. Vi har optrådt sammen nogle gange, og jeg har også optrådt alene i forskellige sammenhænge, mest på kulturhuset i Tynset.

Jeg er også ret vild med at danse hiphop og har i nogle år været med i Dansekompaniet her i Tynset.

I gymnasiet går jeg på musiklinjen, hvor jeg både synger, spiller og danser. Det fedeste er, når vi har opsætninger i kulturhuset. Jeg elsker at optræde.

Jeg har altid været meget bevidst om, at jeg kun lever én gang, og at man kun har ét liv, og efter den 22. juli 2011 er det blevet endnu mere rigtigt for mig at tænke på den måde. Derfor gør jeg alt, hvad jeg kan for at vedligeholde venskaber og kontakter til alle, jeg har mødt i mit liv – både før og efter Utøya.

Oplevelsen på Utøya har vist mig, at jeg kan overleve, ikke bare en tragedie, men også den hverdag, der følger efter. Det, der skete, har aldrig og skal heller aldrig få lov til at overtage mit liv. Det er mit liv! Jeg bestemmer, hvad 22. juli skal betyde for min fremtid!

Patrick Piscot, Tynset, maj 2012

April 2012

Retssagen mod Anders Behring Breivik begynder den 16. april. Jeg er med i retten den 17. april og igen nogle dage i maj. Jeg vil også deltage et par gange i juni, ellers ikke. Jeg har ikke plads til massemorderen i mit liv. Han er mig så fjern og så uendeligt ligegyldig. Jeg ved, at han vil blive gemt

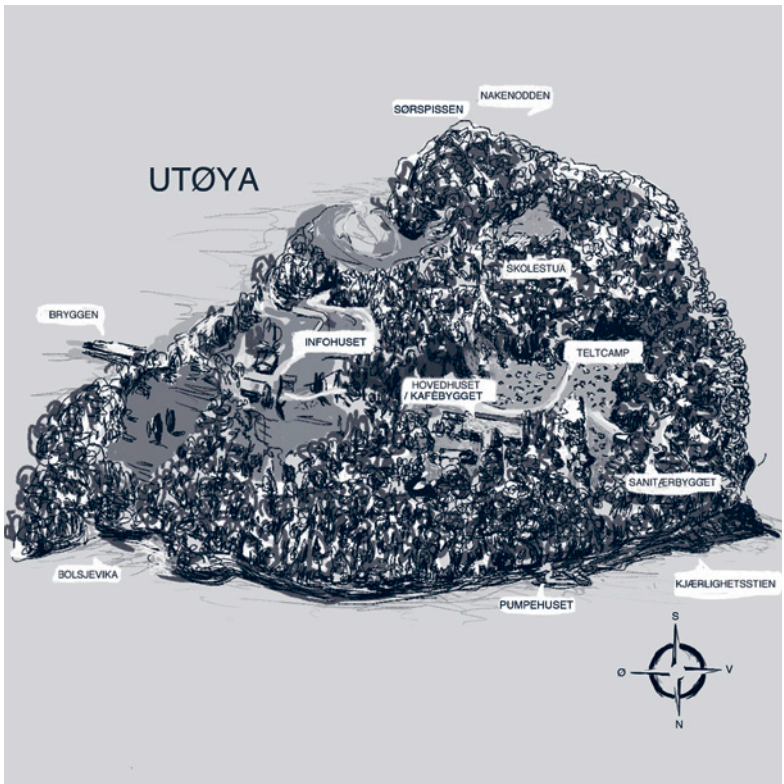

væk i fængslet i lang, lang tid – forhåbentlig for altid. Det er nok for mig.

Jeg ser frem til den 22. juli. På årsdagen skal alle vi, der overlevede massakren på Utøya, tilbage. Vi skal ikke kun mindes de døde, vi skal også have politiske værksteder, og statsminister Jens Stoltenberg kommer.

Vi vil tilbageerobre Utøya for en enkelt dag.

Juli 2010

Jeg var lige kommet hjem fra min første AUF-sommerlejr på Utøya og havde haft min bedste sommer – nogensinde!

Seks intense dage i telt på en lille ø i det sydlige Norge sammen med 500 andre unge havde givet mig mange nye venner. Det var dage fyldt med fodbold, speed-dating, karaoke, dans, badning og politiske møder. Alle aktiviteter og møder stod oplistet på en stor plakat uden for hovedhuset. Det var bare at glæde sig til det hele!

Fordi jeg ikke havde penge til at betale for mit ophold i lejren, havde jeg meldt mig som arbejdsdreng. Det betød, at jeg var med i beredskabsgruppen; tømte skraldespande, gjorde rent, skiftede toiletpapir, ryddede op – kort sagt: fik øen til at tage sig pænt ud.

Der var også andre arbejdsgrupper, jeg kunne have meldt mig til, fx lejrledelse, information, presse/AUF-website, kiosk, køkken, vagt og natcafé, men jeg var tilfreds med at være i beredskabsgruppen.

Så var der selvfølgelig dejlige Maria fra Volda, som jeg blev kærester med. Maria og jeg hang for det meste ud med drengene fra Hamar: Isma, Mo, Khalid, Yusuf, Imran og alle de andre. Khalid er en meget stor personlighed. Han er født i Somalia, vokset op i Yemen og uddannet i Norge, og han har altid klædt sig i stærke farver. For sjov var han begyndt at kalde sig selv for sheik, og det kaldte vi andre ham også. Khalid havde indrettet sit fantastiske telt som et beduin-

telt og havde udsmykket det med tæpper, havestole, blomster, en stor vandpibe og en transistorradio. Fedt! Vi havde hygget os der hver aften efter endt aktivitets- og arbejdsdag og havde sunget og danset.

Minderne fra de sidste dage på Utøya fyldte mig, jeg var så glad og følte mig på toppen af verden!

Foruden politiske aktiviteter var sommerlejren på Utøya 2010 fuld af fest og farver. Her sidder jeg (nederst til venstre) ved siden af mine gode venner Farhan og Mona. Bag mig et par andre tætte venner: med blå kasket Mo, med rød kasket Isma. (Foto: Privat)

Tirsdag den 19. juli 2011

Den lille busstation i Tynset består af to perroner parallelt med jernbaneskinnerne. Der er nyplantede træer langs fortovet.

Marius og hans far er allerede kommet. Vi venter sammen på bussen, og Marius og jeg fjoller rundt, mens vi venter på de andre medlemmer af AUF fra Nord-Østerdal, som også skal på sommerlejr.

Jeg har en meget stor taske med mig fyldt med lækkert, nyt tøj fra min nyligt overståede fødselsdag, og så er der rygsækken med skole-pc'en og toilettasken og en stor skumgummimadras med en sort sæk tapet rundt om. Sidste sommer fik jeg ondt i ryggen af luftmadrassen, men i år skal jeg ligge som en konge!

Klokken er otte om morgenen. Nu kommer Jostein og Mats, så kommer bussen, og omsider kommer Ingrid løbende. Ingrid er en af mine bedste veninder. Hun bor i Os, 40 km nord for Tynset, og skal begynde i 2. g i Røros på medielinjen efter sommerferien. Jeg mødte hende på en Hestival – en festival for hesteinteresserede – for et par år siden.

Vi kører af sted, og jeg vinker til min mor. Et helt års ventetid er endelig forbi. NU skal jeg endelig nyde sommeren. *Utøya, here I come!*

Selv om det er tidlig morgen, er humøret højt i minibussen. Vi kører sydpå over broen hen over elven Glomma,

Norges længste elv på 601 km, som løber forbi Tynset. Så er det ud på E3 mod Hamar.

Det er mig, der har overtalt de andre AUF-venner til at tage med til Utøya, så vi er flere, som kan repræsentere Nord-Østerdal. Marius, Jostein og jeg er fra Tynset. Mats er fra Tolga, og Ingrid er fra Os. Vi er 16, 17 og 18 år.

Maria fra Volda skal ikke med i år. Vi er heller ikke kærester mere. Men der kommer sikkert mange andre piger, tænker jeg og glæder mig allerede. Glæden bobler over. Der er musik på anlægget i bussen, vi synger med, mens vi danser rundt i sæderne, og vi tager gas på hinanden. Alle er enormt glade og forventningsfulde.

Efter lidt over tre timer ankommer vi til Hamar. Herfra skal vi med en stor bus sammen med de andre fra Hamar og omegn. Jeg møder vennerne og får øje på nogle søde piger. Der er også nogle drenge fra Hamar, jeg ikke rigtig har snakket med før, men alligevel kender. »Sheiken« er ikke om bord i bussen fra Hamar, han står allerede og venter på os ved færgelejet nede ved Utøya. På den lange bustur fra Hamar til Utøya ser vi film, og jeg falder lidt til ro.

Vi kører igennem Oslo, og jeg ved, at vi nu nærmer os Utøya. Mit hjerte slår lidt hurtigere, og jeg holder øje med vejen. Vi drejer ind på en mindre vej, og jeg ser Tyrifjorden og nogle små øer derude. Vejen svinger hele tiden, og indimellem står træerne i vejen for udsynet. Jeg spejder og spejder, og pludselig ser jeg Utøya igen. *Yes!* Jeg vækker Ingrid, som har ligget og sovet med hovedet i mit skød. Jeg vil hviske til hende, men hun sover dybt og hører ingenting. Nu må hun vågne! Hun retter sig op i sædet, og jeg rejser mig og griber efter rygsækken. Nu kan det kun gå for langsomt!

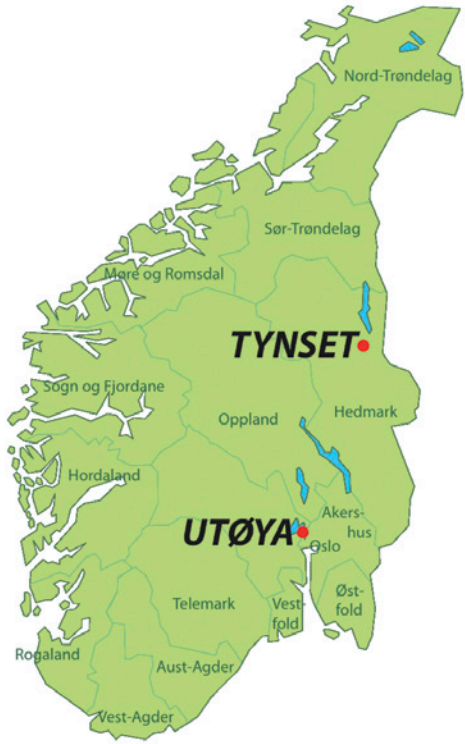

Vi kørte i bus fra Tynset til Utøya via Hamar – en tur på 529 km.
(Kort: Frank Madsen)

Vi står i kø for at komme ud af bussen. Jeg skifter vægten fra ben til ben, er utålmodig, presser lidt på dem foran, og idet dørene åbner sig, hopper jeg ud og lander blødt på asfalten. Utålmodigt venter jeg på, at bussens bagagelåger åbner sig, så jeg kan få fat i min bagage og komme af sted ned til færgen, en gåtur på 100 meter ned ad en bakke.

Marius og jeg stiller os som de første klar ved vejen. Bag os venter et hav af spændte AUF'ere fra Hedmark. Træerne ud mod søen spærrer for udsynet, så vi ikke kan se Utøya.